UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Ne quid in loco publico.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

quid in loco publico. ¶ Adde ad probādum viam publicam, 2
quanto tempore preſcribatur Bal. conſi. clxxvj. iij. lib.
b ¶ Facere pōten. Adde quē not. Bar. ad hoc in l. omnes popu-
li. ſ. de iuſt. & iure. & Bar. in l. pro regione. de acq. rer. domin.

Ne quid in loco publico. Titulus. viij.

LEX. II.

r ☞ Commune cum vult aliquid vendere. quod ſit conſilium.
a **PRetor ait.** [a] Not glo. que incipit, ſcili-
cet municipali. Alio anno
erat de facto quedam platea, quam commune
vendere volebat, vt poſſet edificari. Videtur ꝙ
non poſſit vendi, niſi per principem, vt proba-
tur in l. continuus. ſ. cum quis. in text. & gloſſa de
1 ver. oblig. facit l. ſed Celſus. in prin. de contrahen. emp. † Dedi
mus tale conſilium ꝙ de hoc fieret primo lex municipalis, quod
poſſit vendi, & poſtea vēdatur. Hoc probatur per hunc tex. cum
ſua gl. & l. prohibere. ſ. plane. j. ꝙ vi aut clam. & j. de via pub. j.
viam publicam, & j. ea. l. ſ. viam publicam.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Pretor ait. Vide Moder. in l. apud Julianum. ſ. cō
ſtat. de leg. j. & Bal, in rub. C. de contrah. empt.
1 ☞ Plauſtra duo ſi ſe obuiant in via, quis debet retrocedere
ſ. Hoc interdictum. Hic dicitur, iuris ſcz
ciuitatis, Quero de
qua ciuitate loquatur: Quidā dicunt ciuitatis, ſcz cuiuſcunqꝫ. quod
facit pro eo quod dixi ſ. proxi. ꝙ lex ciuitatis poteſt de hoc diſ-
ponere Alij dicūt, ciuitatis, ſcz Romane. Non puto, ꝙ iſte opi.
inuicem repugnent. Nam ſi dicimus, iure ciuitatis cuiuſcunqꝫ
iſtud ius eſt ciuitatis Romane, q2 quelibet ciuitas habet ex per
miſſione ciuitatis Romane, vt ſ. in prin, huius legis, ſm gl. que
dicit, lege, ſcz municipali. l. prohibere. ſ. plane. j. qd vi aut clā.
Quero quid eſt hoc dictum, tantū iuris habemus ad obtinen
dū, quantum quilibet de populo ad prohibendum: Gloſ. que eſt
hic dat multas expoſitiones. Tene primā tanqꝫ magis claram,
2 licet quelibet poſſet ſubſtineri. Quero, ponam[9] † ꝙ duo plauſtra
in aliqua arcta via ſe inuicem obuiant, vtrum alter poſſit dicere
alteri, retrocede: Videtur ꝙ non per hunc textu. quia quilibet
habet tantum iuris, per hunc text. & ſic eſt locus gratificationi: &
tūc ſi vnus poterit ſibi preuidere, ne poneret ſe in illa neceſſita
te, cum tamen videret alium occupaſſe. tūc ille debet retrocede
re [a] Ita dicit glo. magna. Iſtam glo. allegaui in l. quominus. j.
de flumi. in materia molendinorū, ꝙ ſi vnus preoccupat aquam
fluminis, alter non poteſt eum impedire, Hic vt ſibi dico.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Debet retrocedere. Sed Angel. in l. fluminum, per il-
lum tex. in prin. ſ. de dam. infec. dicit, quod illi deferendum eſt,
qui primo in via incepit venire, adde Bal. poſt gl. in l. p agrū.
C. de ſeruit. & aqua.
1 ☞ Edificatum illicite in publico non poteſt refici.
ſ. Si quis quod in pub. Tene mēti hūc
caſum, quando
aliquis † habet aliquid edificatum illicite, etiam ſi vult reficere
a poteſt prohiberi. Ex hoc [a] ſ. habes, ꝙ ſufficit quo ad interdictū
ꝙ edifices in loco publico, licet ate poſſideatur locus publicus
nam nihilominibus habeo contra te hoc interdictum, vt hic.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Ex hoc ſ. In iſto ſ. & in ſequenti habes, ꝙ quando edifi
catur in ſolo publico, ſolum cedit ſuperficiei, vt l. j. ſ. ꝙ ſi quis i
mari, ſ. de ope. no nun. Poteſt tamen imponi aliquod vetigal.
vel penſio pro illo ſolo, vt j. ea. l. ſ. ſi quis nemine. Item iſta for-
taſſe iura intelligūtur ſi licite edificaſſet in publico per id quod
habetur hic, & in l. ſi fideicōmiſſa. ſ. ſi quis illicite. ſ. de leg. iij. &
ibi not. vbi autem quis edificat in ſolo priuato, regula eſt, ꝙ edi
ficium cedit ſolo. Fallit tamen in eccleſia, vt eſt gl. xij. q. ij c. apo
ſtolicos. Quid autem ſi quis edificat in ſolo eccleſie: Vide Bal.
in c. j. ſ. ſi quis. de controuer. inueſtitut. Quid antem ſi quis facit
edificium ſine calce, & ſine cemento: Hic quod cedit ſolo, tex. eſt
not iuncta gloſ. in l. ſi precario. ff. communi. pred. & ibi no. Bal.
Ad iſta vide Roman. in d. ſ. quod ſi quis in mari. in additioni
bus nouis, & ibi dixi, ꝙ illud quod dictum eſt de pēſione, non ha
bet locum quando quis edificat in mari, vel in litore maris, vt
ibi, & l. riparum. ſ. fi. ſ. de rer. diuiſ.
ſ. Si quis in mari. Nota quod fieri dicitur in
loco publico id, quod fit
in ipſo ſolo. l. j. ſ. hoc autem. ſ. de noui oper. nunciat. Sed ſi pro
hibeo te piſcari licet iſta prohibitio fiat in mari. tamen non eſt
opus factum in mari, tanquam in illa materia: ſed prohibitio
illa eſt facta in perſonam exiſtentem in mari, ideo non habet lo-
cum hoc interdictum.

1 ☞ Beneficium principis debet intelligi ſine alterius iniuria
2 Damnum dicitur pati ille, cui aufertur commodum: quod ſen-
tiebat ex publico.
a ſ. **Merito.** [a] Not † duo ex iſto ſ. Primo, ꝙ bēneficium
principis debet intelligi ſine alterius iniu
2 ria, vt hic, & in ſ. ſi quis a principe. j. ead. l. † Secundo nota, quod
damnum videtur quis pati, cum aufertur ſibi commodū, quod
ſentiebat ex publico: ſecus ſi ex priuato, quod dic, vt l. Procu-
lus. ſ. de dam. infec. & ibi dixi

ADDITIO.

a Pom. ¶ Merito. Vide Alex. conſi. ccxxv. in ij. volum. & cōſi.
lxxvij. vol. iij. vbi loquitur quādo ad eſſet clauſula, non obſtan-
te: & lxxxiij. vol. iij. vbi loquitur quando adeſſet clauſula, ex ple-
nitudine poteſtatis & cviij. eo. vol. & conſi. iij volu. v. vbi pulchre
circa hec dicit, & maxime quando adeſſet clauſula non obſtante
conceſſione alteri facta & clauſula ꝙ aliquis preteratur, & cōſi. v.
vol. v. vbi dicit, ꝙ principes cōcedendo aliquam rem alicui, nō
videtur reuocare cōceſſionem factam alteri de ipſa, de aqua nō
eſt facta mentio. & ibi ponit, ꝙ ſi eſſet dictum. non obſtante con-
ceſſione vniuerſali, collationem alteri factam, & cōſil. xxix. vol. v.
vbi ponit pulchrum exemplum. & Socin. conſi. cclxvj.
1 ☞ Molendinum illicite conſtructum habens, non poteſt pro-
hibere alium edificantem, licet ſibi noceat.
a ſ. **Idem ait.** [a] No. ꝙ † ſi habes molendinum conſtru-
1 ctum illicite, & ego edificio aliud per qd
tibi noceatur non potes me prohibere, vt hic dicitur.

ADDITIO.

a P. Pau. P. ¶ Idē ait. Sequitur Neroin. ti. de ſer. ruſt. pred.
& in c. de cloaca. col. j. de ſer. vrb. pred.
1 ☞ Papa ſi cōcedit ꝙ fiat eccleſia, intelligitur ſine alterius ec
cleſie iniuria, niſi aliter exprimatur.
2 Edificium factum in publico, permiſſu principis, cuius erit,
1 ſ. **Si quis a principe.** No. † quando Papa
cōcedit, ꝙ fiat aliqua
eccleſia, intelligitur quod fiat ſine alterius eccleſie iniuria, niſi
2 aliud in reſcripto exprimatur. † Quero quando princeps con-
cedit alicui ꝙ edificet in publico. cuius erit edificium: Dic vt in
l. fluminum. in prin. de dam. infec.
1 ☞ Edificium factum in publico non debet deſtrui, ſed vecti-
gal. imponi.
ſ. **Si quis nemine.** Nota quod ſi edificium eſt
factum, in publico, non de
1 bet deſtrui: † ſed debet ſibi imponi vectigalis aliqua pēſio, eſt, p
illo ſolo in anno tene menti
ſ **Viam publicam** Vide gloſſ. que incipit, vt
princeps. Secundū iſtam
1 glo. habes, † quod quelibet ciuitatis videtur habere iuriſdictio
n faciēdi viam publicam: & eadem ratione reducere viam pu
blicam in locum priuatum, dixi ſ. ead. l. in prin.
1 ſ. **Si quis in ſuo** Hic eſt not. ſ. & menti tenen-
dus. † Ex quo no. ꝙ licet non
edificem in via, ſed edificem in meo: dum tamē edificium factum
in meo, noceat in via ſufficit, vt habeat locum hoc intedictum.
ſ. **Idem Nerua** Tu habes, quod poteſt agi cum
vicino, ne agat contra alium
vicinum. Similis modus agendi eſt in l. cū in plures. ſ. meſſem
1 ſ. loc. † Sed no. glo. hic que dicit, ꝙ quando teneris mihi ad hoc
vt agas contra alium, liberaris a me cedendo actionem contra
illum quod tene. menti.
ſ. **Idem ait.** Nota quod ſi facis aliquid, in loco tuo, ex
1 quo † fetor vel putredo fit in via, poteſt a-
gi hoc interdicto. quod tene menti.
1 ſ. **Tractatum.** Nota † quod iſti pontes, qui fiunt
per viam. de iure non poſſunt fieri,
tamen in Italia in quibuſdam terris eſt ſtatutum, ꝙ poſſint fie-
ri, & in quibuſdam eſt conſuetudo.
1 ☞ Preſcriptio triginta annorum, an ſit cognita de iure Di-
geſtorum.
2 Interdictum, ne quid in loco publico, non competit. niſi quan-
do aliquis cepit edificare, ita quod habeat inſtar operis.
3 Libellus in hoc interdicto, ne quid in loco pub. qualiter formet.
ſ. **Hoc interdictum perpetuū.**
Opp. ꝙ hoc interdictum ſit annale, vt j. de pop. ac. l. fi. Sol. fal
lit in hoc interdicto fauore publice vtilitatis. Item oppo. C. de
preſcripp. xxx. a. l. omnes. & l. ſicut. Sol. Quod dicit perpetuo, in
1 tellige xxx. annis. Vtrum † autem preſcriptio xxx. ann. eſſet co
gnita de iure Digeſtorum, dicam in l. in omnibus. de diuerſis &
temp. preter. Dicitur hic, ꝙ ſit condemnatio ad intereſſe. Cōtra,
ad intereſſe nō poteſt fieri. Cum enim nil ſit factū, ſed agatur, ne
fiat

2 fiat nullum intereſſe eſt hic. Videte domini, Ego† credo ꝙ iſtud
interdictum non poſſit pꝛoponi, niſi quando aliquis incepit edi-
ficare, ita ꝙ habeat aliquod inſtar operis. l. ſtipulatio. §. opus. ſ.
de noui ope. nūc. ideo poteſt agi, ne fiat ad intereſſe pꝛo eo quod
eſt factum. ita debet intelligi iſte §. Et puto quod debes libellū
3 foꝛmare iſto modo. Dico, ꝙ† talis incepit edificare in tali loco
publico, ſeu via publica, per quod iter, vel via deterioꝛ fit, quare
peto ipſum ꝓhiberi iſtud opus facere, ⁊ cogi ad cauendū ne fiat
⁊ ipſum cōdemnare ad intereſſe meum, in eo, quod eſt factū, hoc
pꝛobatur hic. ⁊ ſ. ead. l. §. ſi quis nemine in fi. §. De hoc etiā vi-
debitis ī. ead. l. §. pen.

1 ☞ Verbum habere, refertur etiam ad conductoꝛem.

§. Hoc interdicto

Not. in iſto §. ibi, habere eū dicimus, ⁊c. ꝙ† habe-
re dicitur quicunqꝫ fruitur vſu poſſeſſionis, ⁊ ꝙ verbū, habere,
refertur etiam ad conductoꝛem tantum. De cuius ſignificatio-
ne habetis in l. ſtipulatio iſta. §. habere licere. ī. de ver. oblig.

6 §. Idem Labeo

Ab iſto §. incluſiue vſqꝫ ad §. hoc interdictum. locū habet. ni-
hil ſuper eis dixit.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Idem Labeo. Ad iſtum §. vide no. in l. in pꝛouinciali
§. fi. ſ. de oper. noui nunc.

1 ☞ Interdictum ne quid in loco publ. eſt populare, licet quili-
bet poſſit agere pꝛo intereſſe ſuo.
2 Libellus in interdicto ne quid in loco pub. qualiter foꝛmet tam
contra edificantē in publico, ꝙ̄ contra tenentē opus in publico.

§. Interdictū hoc tēpoꝛariū.

Hic eſt gl. foꝛtis. Dicitur. ꝙ hoc interdictum continet intereſſe
actoꝛis ⁊ rei. Idem dicitur ſ. ea. l. §. hoc interdictū perpetuū.
Idem dicitur hic, ꝙ hoc interdictū pertinet ad publicam vtili-
tatem, in d. §. hoc interdictum. dicitur, ꝙ eſt populare, ergo non
intereſt actoꝛis, ſed reipublice: ergo male dixit tex. cū dicat re-
ferri ad intereſſe agentis. Huius timoꝛe pꝛima gloſ. ponit hic
1 tres opi. Pꝛima, † ꝙ hoc interdictum eſt populare, qꝛ continet
publicam vtilitatem pꝛincipaliter, ſed vtilitatem pꝛiuatam cō-
tinet ſecūdario: ⁊ ideo licet vnus de populo egit, ⁊ obtinuit pꝛo
intereſſe ſuo, tamen alius poteſt pꝛo ſuo intereſſe agere. Hec lec.
placet mihi. ⁊ pꝛobatur ī. eo. l. pen. vbi dicit, quod in interdicto
poteſt conſtitui pꝛocuratoꝛ: ergo quis pꝛoſequitur pꝛopꝛiū in-
tereſſe, ⁊ hoc placet multum. Tu dices, ſi pꝛopꝛiū intereſſe pꝛo-
ſequitur, ergo non eſt populare. Reſpond. vt dixi vobis, pꝛinci-
paliter inſpicitur publica vtilitas, ſecūdario intereſſe pꝛiuatū, ⁊
hoc intereſſe vel eſt de futuro, vel ſperatur eſſe, qꝛ dubito ne dā-
nificet in futuro, vel eſt de pꝛeterito, qꝛ iam ſum damnificatus, ⁊
hec eſt alia opi. pꝛo quolibet iſtoꝛum poterit agi, ⁊ nihilominus
petam opus tolli, ⁊ hoc eſt ꝙ continet publicū, ꝙ opus tollatur.
2 Erit ergo libellus† ſic foꝛmandus, dico cōtra talem, ꝙ ipſe ha-
bet, ⁊ tenet tale edificium, quod eſt factū in via publica, pꝛopter
quod edificium dicta via fit deterioꝛ, ex quo edificio ſum damni-
ficatus in tantum, ⁊ eſt veriſimile me damnificari in futurū, qua-
re peto ipſum condemnari ad tollendum dictum opus, ⁊ reſti-
tuendam ipſam viam in pꝛiſtinum ſtatum, ipſum que mihi con-
demnari ad quantitatem pꝛedictam, in qua damnificatus ſum,
cum tantum interſit mea dictum opus factum non eſſe, ⁊ quate-
nus mea intereſſe pendente iudicio. Pꝛedicta vera, ſi is tenet
edificium factum in via publica, qui fecit: ſed ſi tenet alius, tunc
debet concludi aliter, videlicet, quod ipſe pꝛeſtet patientiā de-
ſtruendi opus, ⁊ quod condemnetur quatenus actoꝛis intereſt
pendente iudicio, ex eo ꝙ denegat pꝛeſtare dictam patientiam
vt vidiſtis ſ. pꝛoxi. §. Alij dicūt, ꝙ hoc operatur intereſſe totius
populi, quod non placet, qꝛ ſ̄m hoc non poſſet conſtitui pꝛocu-
ratoꝛ ab actoꝛe, qđ eſt cōtra l. pen. ī. eo. ſed pꝛo intereſſe publico
deberet intētari actio a ſyndico cōis, ⁊ hoc eſt qđ dicit tex. quan-
ti actoꝛis interſit, ⁊ ideo refert ſe ad intereſſe actoꝛis nō populi.

LEX V.

1 ☞ Cautio, quod opus in publico factum tollatur, quo iure vt
pꝛeſtetur, agatur.

SI per publicum

Quero, a quo debet caueri. Rňd. a repu-
blica, ſi ab ea factum eſt opus, vel a pꝛiuato. Quero
ro, quo iure petatur iſta cautio: Hic videtur dicere,
ꝙ ex lege xij. tab. Tu dic, aut quis vult petere cautionem, vt ca-
ueatur de damno infecto, ⁊ fiet iudicis officio. l. inquilino. ſ. de
dam. infe. ⁊ l. v. in pꝛin. de ver. oblig. Aut dolo agere, ꝙ damnū
mihi emendetur, vel opus mihi deſtruatur, ⁊ tunc agam con-
dictione ex lege, que erat ex quadam lege antiqua ante legem
1 Aquiliam. l. j. ſ. ad leg. Aquil. hodie agetur † actione in factum
ſubſidiaria legis. Aquilie. hoc dicit gloſſa.

LEX VII.

SIcut is

Sic ponē caſum ſ. eod. l. ij. §. ſi quis nemine. Dictum eſt, quod id, quod fit
in loco publico non debet deſtrui, ne vꝛbs defoꝛmetur
ruinis, in d. l. ſecunda. §. pꝛetoꝛ ait. dicit, ꝙ debet. Sed
quomodo ſoluuntur iſte contrarietates: Solut. illud dicit gene-
raliter, ſcilicet in loco publico hoc particulariter, ſcilicet in via
publica. Quero, de quo edicto loquitur hic: Dic de eo, ne quid
in loco publico, vt lege ſecunda, §. pꝛetoꝛ. vel aliter vt dicit glo.
Sed pꝛima magis placet.

De loco publico fruendo. Titulus. ix.

LEX I.

1 ☞ Conducens a pꝛiuato non habet actionem, niſi conducat
ad longum tempus.

PRetoꝛ ait.

Optima eſt, ⁊ totus ti. No ꝙ cōductoꝛ ſocius, licet nō
1 conduxerit, hꝫ hoc interdictū, qđ eſt vtile. † Not.
ꝙ conducens a pꝛiuato non habet actionem, niſi
conducat ad longum tempus, vt ī. de ſuperfi. l. j.
§. qđ autem ait. Sed qui conducit a republica ha-
bet incontinenti etiam ſi conducit ad modicum tempus, ⁊ intelli-
ge, habet actionem ſcilicet ad retinendā ſuam poſſeſſionē ex hoc
interdicto. An autem haberet ad retinendū in rem vtilem: Hic
videtur gl. quod ſic, ſed in l. j. in fi. ſ. ſi ager vec. vel emphy. pet.
videtur dicere contrarium: ſed tamē iſtud plus mihi placet. Di-
cam plenius in d. l. j. §. qđ autem. de ſuperfi.

§. Interdictum

No. ibi, magis eſt vt ipſe cōdu-
ctoꝛ. ꝙ directa pꝛeferatur vtili.
De quo dixi plene in l. qua ratiōe. §. litere. de acqui. rerū domi.

De via publica, & itinere publico reficiendo. Tit. x.

LEX I.

1 ☞ Via ampla quandoqꝫ eſt deterioꝛ ſtricta, ⁊ cur.
2 Strata pꝛopꝛie dicit̄ via matonata lapidibus viuis, vel coctis.

a 1 PRetoꝛ ait

a Not. hic duo. Pꝛimo. † ꝙ quandoqꝫ eſt deterius, viā
eſſe multum amplam. ita vides hic, dum dicit, la-
tioꝛem. In quo autē iſta deterioratio ſit ſi eſt ma-
gis ampla, cogitabitis, tamē dico vobis, ꝙ ego
vidi in quadam ciuitati cum ibi eſſent multe vie
ample, poſita fuit neceſſitas hominibus circum habitantibus
occupandi ⁊ reſtringēdi eas. Ratio, quia quādo tumultus erat
in ciuitate pꝛopter viarum latitudinem, ciuitas reddebatur de-
bilioꝛ ad defendendum, ⁊ hoc fuit in ciuitate Calij. †. Secundo
b no. quid eſt dictum, ſtrata. b Certe pꝛopꝛie dicitur ſtrata via ma-
tonata lapidibus viuis, vel coctis, vt hic vides: tamen in ciuita-
te iſta appellatur via regalis, ſeu via conſularis.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Pꝛetoꝛ ait. Quid ſi pꝛobatur per longum tempus po-
pulum iuiſſe per talem viam, an ſit pꝛobatum viam eſſe publi-
cam: Dic, ꝙ non: ⁊ not. in l. j. §. j. ſ. de his qui deie. vel effu. ⁊c.
b ¶ Dictum ſtrata. Pꝛobat etiam iſte tex. ꝙ appellatione terre-
ni non venit terrenum lapideum. Adde tex. in l. j. §. fin. de riuis
⁊ per hanc differentiam inter viam, ⁊ ſtratam vide id qđ no. in-
fert Bart. in l. pe. C. de pꝛiui. domus Augu. lib. xj.

LEX II.

1 ☞ Facultati eundi per viam publicam non pꝛeſcribitur.

VIam publicam

Oppo. de l. omnes. C. de pꝛeſcrip. xxx. an.
gl. dt, ꝙ eſt ſpāle. Tu dic, ꝙ nō eſt ſpeciale, qꝛ illa lex di-
1 cit, ꝙ cuilibet iuri pꝛeſcribit xl. annis, ſed poſſe † ire
per viam publicam non eſt ius. ſed quedam facultas, l. ij. §. viā.
ſupꝛa ne quid in loc. publico. ideo huic facultati nūquā pꝛeſcri-
bitur. Ita tenet Gul. in l. ſi rem, §. omnes. de pigno. act. ⁊ Cy. in
l. cum notiſſimi. §. illud. de pꝛeſcrip. xxx. annoꝛum.

LEX III.

1 ☞ Officiali creditur in maleficijs minimis.
2 Purgare viam debet quilibet iuxta ſuam domum.
3 Conductoꝛes tenētur purgare viam expenſis penſionis, ⁊ quid
in gratis habitante.
4 Moꝛticinia in via pꝛoijcere non licet.
5 Interfectus ante domum alicuius, ibi pꝛeſumitur interfectus,
⁊ eſt pꝛeſumptio contra dominum domus.

1 AEdiles.

No. ibi, ab obuiāte. † ꝙ in maleficijs mi-
2 nimis creditur officiali. Dixi in l. Di-
3 uus. de cuſto. reo. Secūdo no. † quē libet debere pur-
a b gare a viam iuxta ſuam domum. Tertio. no. b ꝙ † ꝯdu

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN